

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Національна академія
медичних наук України

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2025 р.

«ЗДОРОВИЙ ПОЧАТОК ЖИТТЯ –
ЗАПОРУКА БЛАГОПОЛУЧНОГО МАЙБУТНЬОГО»

4 квітня 2025 р.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Київ

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Національна академія медичних наук України**

**МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2025 р.**

**ЗДОРОВИЙ ПОЧАТОК ЖИТТЯ –
ЗАПОРУКА БЛАГОПОЛУЧНОГО МАЙБУТНЬОГО»**

**4 квітня 2025 р.,
м. Київ**

Київ
НМУ імені О.О. Богомольця
2025

Відповідальні за випуск:

завідувач кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця,
професор **Грузєва Т.С.**

директор Навчально-наукового інституту громадського здоров'я та
профілактичної медицини ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор
Паламар Б.І.

професор кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця,
доцент **Галієнко Л.І.**

доцент кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент
Іншакова Г.В.

Здоровий початок життя – запорука благополучного майбутнього: матеріали
науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня
здоров'я 2025 р., 4 квіт. 2025 р. К., 2025. 117 с.

У матеріалах щорічної науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2025 р., який проводиться під гаслом «Здоровий початок життя – запорука благополучного майбутнього», висвітлено актуальні питання здоров'я матерів і дітей, розбудови системи громадського здоров'я, міжнародної, міжсекторальної та міждисциплінарної співпраці у сфері громадського здоров'я, доступності і якості медичної допомоги. Розкрито сучасні виклики та загрози для здоров'я населення епідемічного, екологічного, соціально-економічного, воєнного характеру, напрями боротьби з неінфекційними та інфекційними захворюваннями, профілактичні стратегії в охороні здоров'я, охарактеризовано соціально-економічні та екологічні детермінанти здоров'я тощо.

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ ОРГАНІЗМІВ ТА ПОШИРЕНІ ТРАНСГЕННІ ЛІНІЇ РОСЛИН В УКРАЇНІ ПРОТЯГОМ 2013 – 2023 РОКІВ

Гайдей О.С., Велика Н.В., Гринзовський А.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Актуальність. На сьогодні в Україні та світі велику увагу громадськості привертає питання використання генетично модифікованих організмів (ГМО), оскільки зросли площі посіву трансгенних рослин та дедалі більше їх застосовують в харчових продуктах та кормах для тварин. Ратифікувавши Картахенський протокол в 2002 році, Україна взяла на себе зобов'язання створити національне законодавство щодо генетично модифікованих організмів, маркувати продукти з вмістом ГМО, дотримуватися стандартів безпеки, оцінювати ризики, пов'язані з використанням трансгенних організмів, забезпечити умови транскордонного переміщення ГМО з дотриманням міжнародних вимог безпеки.

Відповідно до чинного законодавства, що регламентує питання ГМО, Україна забороняє їх використання для будь-яких цілей до державної реєстрації. Недосконалість законодавства, відсутність важелів впливу і суворого контролю на етапі ввезення в країну імпортованої рослинної сировини та посівного матеріалу призвело до поширення трансгенних рослин на території України.

Метою дослідження було проаналізувати питання використання ГМО в Україні та встановити, які саме трансгенні лінії рослин поширені в країні.

Методи: молекулярно-генетичний, бібліосемантичний метод, експертні оцінки, структурно-логічний аналіз. Молекулярно-генетичні випробування ГМО проводилися в акредитованих Державному науково-дослідному інституті з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи (ДНДІЛДВСЕ) та Регіональних державних лабораторіях Держпродспоживслужби. Об'єктом випробувань були харчові продукти, напівфабрикати м'ясні, рослинна сировина тощо.

Наразі відсутня офіційна інформація щодо кількості площ посівів генетично модифікованих рослин (ГМ-рослин), оскільки, відсутні програми простежуваності та моніторингу ГМО вхідного контролю та зобов'язання імпортерів та фермерів тестувати посівний матеріал на наявність ГМО.

З 2019 року ініційовані Держпродспоживслужбою моніторингові дослідження ГМО у відкритих системах. Відбори зразків рослинної сировини сої, кукурудзи та ріпаку проводяться у полях на етапі вегетації фітосанітарними

фахівцями. Дослідження проводяться Регіональними державними лабораторіями Держпродспоживслужби. Проте, кількість зразків, закладена у моніторингову програму, недостатня для оцінки у повному обсязі всього ринку вирощуваних сільськогосподарських культур.

Результати випробувань за період 2013 – 2023 рр. показали, що найчастіше виявляли ГМО в зразках сої, соєвого шроту, соєвої макухи, комбікормах, напівфабрикатах м'ясних та м'ясних продуктах та в ріпаку, ріпаковій макусі. В досліджуваних зразках у період з 2013 по 2018 роки ідентифіковано ГМ-лінії сої GTS 40-3-2 та MON 89788. У 2019 році, крім зазначених ГМ-ліній сої, ще ідентифікували ГМ-лінію ріпаку GT73. У 2020 році ідентифіковано ГМ-лінії сої GTS 40-3-2, MON 89788 та MON87708. У 2021 році виявлено ГМ-лінії GTS 40-3-2, MON 89788, MON87701, MON87708. У 2022 році ідентифіковано ГМ-лінії сої GTS 40-3-2, MON 89788, MON87701, MON87708 та ГМ-лінії ріпаку GT73, GT200. У 2023 році виявлено лінії ГМ-сої: GTS 40-3-2, MON89788, MON87701, MON87708; та ідентифіковано ГМ-лінії ріпаку GT73, GT200.

Висновки. 1. Розвиток сучасної біотехнології і поява на світовому аграрному ринку трансгенних рослин – закономірний процес. Не дивлячись на вимоги національного законодавства стосовно заборони використання трансгенних рослин, вони активно циркулюють на території України, спостерігається динаміка збільшення появи нових ГМ-ліній рослин, що вказує на недостатні законодавчі важелі впливу щодо контролю імпорتنих операцій.

2. Відсутність простежуваності на внутрішньому ринку та суворої відповідальності за використання ГМО призводить до безконтрольної появи все більшої кількості ГМ-ліній на території України, що негативно позначається на біорізноманітті та розвитку органічного землеробства і виробництва.

3. Питання реєстрації ГМ-рослин, що вирощуються в Україні – найбільш актуальне на сьогодні, та повинно лобіюватися на державному рівні, щоб привести національне законодавство у відповідність з європейським.